

Handläggare
Lena Alksten
Telefon: 08-508 36 241

Till
Äldrenämnden
den 29 september 2020

Fördelning av statsbidrag avseende satsningen Äldreomsorgslyftet

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till modell för fördelning av statsbidrag avseende satsningen Äldreomsorgslyftet 2020.
2. Äldrenämnden beslutar att delegera till förvaltningschefen att fördela statsbidrag för äldreomsorgslyftet i enlighet med den modell som föreslås i detta ärende.
3. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Den statliga satsningen Äldreomsorgslyftet syftar till att stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att genomgå utbildning till vårdbiträde eller undersköterska på betald arbetstid. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut statsbidrag till kommuner för detta ändamål och för 2020 har staden erhållit 36,3 mnkr för detta ändamål.

I samband med den statliga satsningen har en överenskommelse träffats mellan SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) och Kommunal vars syfte är att underlätta såväl den akuta

bemanningsituationen som den mer långsiktiga kompetensförsörjningen till äldreomsorgen. En intention med överenskommelsen är att satsningen ska öka andelen heltids- och tillsvidareanställningar inom äldreomsorgens verksamheter.

Äldreförvaltningen föreslår en modell för fördelning av medlen som innebär att samtliga utförare, oavsett regiform, kan ta del av statsbidraget. Modellen innebär att arbetsgivaren ansöker om att få ta del av medlen så snart den anställde antagits till utbildningen. Arbetsgivaren får ersättning för den anställdes lönekostnader under studietiden enligt ett schablonbelopp. Ansökningarna från arbetsgivarna kommer att godkännas löpande så långt de avsatta medlen räcker.

Bakgrund

För att stärka äldreomsorgen har regeringen fattat beslut om en satsning för att höja kompetensen inom äldreomsorgen. Äldreomsorgslyftet är en tvåårig satsning om totalt 2 156 mnkr till landets kommuner för att ge ny eller befintlig personal möjlighet att genomgå utbildning till vårdbiträde eller undersköterska. 462 mnkr avser 2020 och resterande 1 694 mnkr avser 2021. Enligt den fördelningsmodell som baserar sig på kommunernas folkmängd 2019 och standardkostnaden för äldreomsorg i det kommunala utjämningsystemet har Stockholms stad för år 2020 36,3 mnkr. I budgetpropositionen för 2021 föreslår regeringen att satsningen Äldreomsorgslyftet breddas och förlängs. För 2021 avsätts för detta ändamål ytterligare 1,7 miljarder jämfört med vad som tidigare aviserats.

Medlen rekvideras från Socialstyrelsen och respektive kommun ansvarar för att privata utförare som bedriver äldreomsorg på kommunens uppdrag ges möjlighet att ta del av satsningen, bilaga 1.

Ärendet

Äldreomsorgslyftet innebär att nyanställd och befintlig personal inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre ges möjlighet att genomgå utbildning till vårdbiträde eller undersköterska på betald arbetstid. Staten kommer att finansiera kostnaden för den tid som den anställde är frånvarande på grund av studier till vårdbiträde eller undersköterska under 2020 och 2021.

Staten bidrar också med finansiering för 10 000 utbildningsplatser på halvtid under 2020. För utbildningsplatser 2021 finansierar

kommunerna 30 procent istället för 50 procent som annars gäller för yrkesvuxenutbildningar.

Den personal som omfattas av utbildningsatsningen är tillsvidareanställd personal, personal med tidsbegränsad anställning samt nyanställd personal som tidigare inte har arbetat hos arbetsgivaren och inte redan har utbildning till undersköterska.

I samband med den statliga satsningen har en överenskommelse träffats mellan SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) och Kommunal vars syfte är att underlätta såväl den akuta bemanningssituationen som den mer långsiktiga kompetensförsörjningen till äldreomsorgen, bilaga 2. En intention med överenskommelsen är att satsningen ska öka andelen heltids- och tillsvidareanställningar inom äldreomsorgens verksamheter. Överenskommelsen omfattar inte privata arbetsgivare men deras arbetsgivarorganisationer kan välja att teckna liknande överenskommelser med Kommunal.

Enligt överenskommelsen ska personal med tidsbegränsad anställning, i samband med att utbildningen påbörjas, erbjudas tillsvidareanställning på heltid. Arbetstagare som inte tidigare är prövade i arbetsgivarens verksamhet kan provanställas enligt AB § 4. Anställning görs på heltid och arbete ska bedrivas på minst 50 procent av arbetstiden. Utbildningsinsatserna ska påbörjas senast sex månader efter anställningens början. Arbetstagare ska ges möjlighet att validera kompetens utifrån Vård- och omsorgscolleges valideringsmodell. Därefter ska arbetstagaren genomgå kompletterande utbildningsinsatser i olika steg med det nationella yrkespaketet till vårdbiträde eller undersköterska som mål.

De verksamheter som söker medel från Äldreomsorgslyftet kan få ersättning för personalkostnader avseende den person som deltar i utbildningen. Ersättning utgår inte för den vikarie som ersätter den person som deltar i utbildningen. Ersättning utgår inte heller för kurskostnader.

Godkända utbildningar

De utbildningar som statsbidraget kan användas till är Skolverkets yrkespaket till vårdbiträde (800 p) och undersköterska (1500 p). Även motsvarande utbildningar på Folkhögskolorna berättigar till stöd. Krav på förkunskaper är grundskoleutbildning och grundläggande svenska (SVA) eller test av språkkunskaperna.

Återredovisning

En återredovisning av hur statsbidraget har använts ska lämnas till Socialstyrelsen senast den 15 mars 2021. Återredovisningen kommer bland annat att innehålla frågor om hur mycket statsbidrag kommunen har använt, hur många av deltagarna som är ny respektive befintlig personal, samt hur många som har påbörjat respektive avslutat kurser med godkänt betyg inom respektive utbildning. Frågorna kommer att vara uppdelade på anställda inom egen verksamhet och anställda inom privata utförare verksamhet.

Medel som inte har använts eller som inte har använts enligt angivna villkor ska återbetalas. Om det rekviderade beloppet inte hunnit att användas till och med den 31 december 2020 ska även detta återbetalas till Socialstyrelsen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Samverkan kring utbildningsinsatserna har skett med arbetsmarknadsförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 22 september 2020. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 23 september 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I Stockholms stad har äldrenämnden uppdraget att administrera och fördela stimulansmedel till stadens verksamheter inom äldreomsorg. Äldreomsorgslyftet omfattar samtliga äldreomsorgsverksamheter såsom hemtjänst, servicehus, vård- och omsorgsboenden, dagverksamheter och öppna mötesplatser. Förutom de verksamheter som bedrivs i egen regi i stadens 13 stadsdelsförvaltningar har staden avtal med ett drygt 100-tal privata utförare som bedriver äldreomsorg i staden.

Förvaltningen har i arbetet med Äldreomsorgslyftet ett nära samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen som ansvarar för vuxenutbildningar. Tillsammans har förvaltningarna i samråd med stadsledningskontoret tagit förslag på rutiner för ansökan och utbetalning av ersättning för lön under studietiden.

Förslaget innebär att arbetsgivaren kan ansöka om ersättning för lön under studietiden först när medarbetaren antagits till den sökta utbildningen. Medlen kommer att avsättas efterhand när ansökningar kommer till förvaltningen så länge det finns medel kvar att fördela.

Förvaltningen har också tagit fram förslag på en schablonersättning som baserar sig på utbildningens omfattning och genomsnittlig lön.

Utbildningslängd och löneschabloner

Utbildning	Beräknad tid (heltid)
Skolverkets yrkespaket till vårdbiträde (800 p)	40 veckor
Skolverkets yrkespaket till undersköterska (1500 p)	75 veckor
Utbildning från vårdbiträde till undersköterska (700 p)	35 veckor

Schablonbelopp för utbildningar:	Belopp (tkr)
Privat utförare	
Till vårdbiträde	260
Från vårdbiträde till undersköterska	262
Till undersköterska	490
Kommunal utförare*	
Till vårdbiträde	280
Från vårdbiträde till undersköterska	282
Till undersköterska	526

*Skillnaderna i ersättning beror på att kommunalt anställd personal har ett högre pålägg för personalförsäkringar.

Exempel på beräkning av ersättning:

En utbildad medarbetare inom egen regi ska utbilda sig till vårdbiträde. Denna person kommer att arbeta 50 procent och gå utbildningen 50 procent. Utbildningstiden blir då 80 veckor och ersättningen för hela kursen uppgår till schablonbeloppet 280 000 kronor.

Återrapportering

Kommunen ska återrapportera till Socialstyrelsen det datum myndigheten anger i anvisningarna. Återrapporteringen ska innehålla en inventering av hur många som påbörjat respektive avslutat kurser med godkänt betyg inom respektive utbildning, hur många som är ny respektive befintlig personal samt om personalen är anställd i egen (kommunal) regi eller privat regi.

Socialstyrelsen skickar i slutet av bidragsåret eller i början av året därpå ett webbaserat återrapporteringsformulär till utsedd kontaktperson. Kommunen kommer inte bli återbetalningsskyldig om personal som har gått på utbildningen inte blir godkänt eller avbryter sina studier

Medel som inte har använts eller som inte har använts i enlighet med villkoren i regeringens beslut om och Socialstyrelsens anvisningar till Äldreomsorgslyftet ska återbetalas till Socialstyrelsen

Jämställdhetsanalys

Dessa stimulansmedel ska fördelas efter antal personer som ska genomgå de utbildningar som anges i detta tjänsteutlåtande. Det är respektive utförare som bedömer hur många och vilka personer som kommer att gå dessa utbildningar. Även om äldreförvaltningen inte gör detta urval ser förvaltningen gärna att andelen män respektive kvinnor som går utbildningarna är i nivå med den fördelning mellan könen som finns hos respektive utförare.

Bilagor

1. Anvisningar för att rekvirera statsbidrag för 2020 till kommuner för kostnader till följd av satsningen Äldreomsorgslyftet, Socialstyrelsen
2. Överenskommelse mellan SKR och Kommunal med anledning av den statliga satsningen på kompetensförsörjning till äldreomsorgen